

't Bieteutje

Tweemaandelijks tijdschrift van WIELEWAAL HOOGSTRATEN
en J.N.M. MARKVALLEI

Jaargang 13 nr. 1

Afgeefkantoor Hoogstraten
V.U. : Marcel Adriaensen

voorzitter :	Marcel Adriaensen Vennweg 2 2321 Meer 03/315.90.40	Wim Verschraegen Minderhoutsestraat 125 2322 Minderhout 03/314.67.25
ondervoorzitter :	Leo van den Heuvel Lod. de Konincklaan 395 2320 Hoogstraten 03/314.37.94	
sekretaris :	Koen Pans Achtelsestraat 61 2320 Hoogstraten 03/314.73.92	Fons Jansen Moerstraat 38 2320 Hoogstraten 03/314.59.25
penningmeester :	Koen Pans	Geert Brosens Kerkstraat 48 2328 Meerle 03/315.74.41
milieubeschermings-, natuurhistorisch - en natuurbehouds- sekretaris	Jef Leestmans 's Boschstraat 17 2320 Hoogstraten 03/314.60.14	Tom Verschraegen Minderhoutsestraat 125 2320 Hoogstraten 03/314.67.25
pers-en promotie	Ria Boeren Lage Rooy 23 h 2328 Meerle	Dimitri Van Pelt Moerstraat 48 2320 Hoogstraten 03/317.35.14
piepverantwoordelijke :		Dimitri van Pelt
konservators :	<i>De Koeberg</i> : Leo Van den Heuvel <i>De Halsche Beemden</i> : Jef leestmans <i>Jan Spannenburgmuseum</i> : Jos verschraegen Jos vorsselmans Minderhoutsestraat 125 Hal 14 2322 Minderhout 2322 minderhout 03/314.67.25 03/315.76.26	
Bieteutje :	hoofdredacteur : Wim Verschraegen V.U. : Marcel Adriaensen	

Leden van andere afdelingen kunnen zich abonneren op het Bieteutje door overmaking van 100 Fr op rek.nr. 646-2200711-86 o.n.v. J.N.M. Markvallei met vermelding van "Bieteutje 1994"

reservatenfonds Hoogstraten : 035-1758415-40

lidgelden :

Wielewaal : 600 Fr op 000-0319785-73 **J.N.M.** : 450 Fr (13 t.e.m. 25 jaar)
350 Fr (8 t.e.m. 12 jaar)
200 Fr (bijlid)
op 001-2280592-04

VOORWOORD

Namens het J.N.M.-bestuur wens ik iedereen een gelukkig en plezierig 1994 toe. Hopelijk kunnen we in '94 op natuur- en milieuvlak weer heel wat verwezelijken.

Iedereen hernieuwde hopelijk zijn lidmaatschap. Het overschrijvingsformulier hiervoor vond je in Euglena of Kikkertje. Anders kijk je maar naar de kolofon op blz.2 van dit Bieteutje. Doe dit liefst zo snel mogelijk om te vermijden dat er misverstanden zouden ontstaan bij de bieteutverdeling. Dit geldt alleszins ook voor de bestuursleden !

Hoe ons nieuw bestuur eruit ziet kan je tevens op blz. 2 terugvinden. Ik moet er nog wel aan toevoegen dat Katrien, Bart en Ingrid de piepbegeleiders zijn, dat Dimitri en Fons de feestvarkens zijn en dat onze huisfilosofen bestaan uit Bart en Fons.

Eén van de doelstellingen voor 1994 vind ik de verdere uitbouw van de inventarisatie van onze streek. Als we weten wat er nog voorkomt, kunnen we dit als argument gebruiken voor de bescherming van een bepaald gebied. De voorbije jaren zijn dagvlinders en libellen al vrij goed onderzocht. Deze beide projecten lopen ook in '94 nog verder en zullen de nog niet goed onderzochte gebiedjes een bezoek krijgen. Ook zoogdieren zullen in de kijker staan. Een eerste oproep werd reeds in het vorige Bieteutje gelanceerd. Dus indien je zoogdieren ziet lopen of als je verkeersslachtoffers vindt, geef je alle nauwkeurigheden door aan Tom of iemand van het Wielewaaibestuur. Danny Daelemans zorgt voor de verdere verwerking van deze waarnemingen. Op de braakbalpluismiddag hopen we al vele muizesoortgegevens te kunnen doorgeven. Naast de gegevens van overwinterende eenden aan de E10-put en de Mosten, de trektelgegevens aan De Hees en de gegevens van de dagvlindermonitoringsroute Halsche Beemden, krijgen ook amfibieën en reptielen in 1994 de aandacht. Al deze gegevens worden bij Tom verwacht en weide-en watervogelwaarnemingen mogen bij Geert terechtkomen.

Ik hoop dan ook dat velen (zowel J.N.M-ers als Wielewalers) tijd zullen vrijmaken om de natuur in te trekken waardoor vele veldwaarnemingen kunnen worden doorgeven.

Voor de rest hoop ik op :

- * een zeer actief J.N.M.-bestuur
- * een tweede geslaagd kamp, ditmaal in de Voerstreek
- * vele werklustigen op de beheerswerken
- * verdere uitbouw van de Halsche Beemden
- * en vele artikels voor het Bieteutje

Wim Verschraegen

AKTIVITEITENKALENDER

* zondag 2 januari : Traditionele nieuwjaarswandeling in de Cartiersheide

Pol Van Gils zal ons een hele dag gidsen in dit heidelandschap.
Dit is een mooie gezinsuitstap.

afspraak : 09.15 lokaal (eigen vervoer)
10.00 te Postel
meebrengen : pic-nic

* zondag 23 januari : Ganzenuitstap naar Zeeland

Frans Broos zal ons naar jaarlijkse gewoonte rondleiden in Zeeland, meer bepaald in Schouwen-Duiveland.

We zullen er zeer vele overwinterende vogels aantreffen zoals ganzen, eenden, roofvogels, ...

Het is noodzakelijk dat je voor deze **busuitstap** vooraf inschrijft bij fam. Verschraegen en dit voor **15 januari** (tel. 03/314.67.25)

vertrek : 08.00 aan de kerk van Hoogstraten
terug : ± 19.00

wat zeker niet vergeten :
- voldoende eten en drinken
- warme kledij
- laarzen
- indien in bezit : verrekijker, vogelgids, telescoop

prijs : 250 Fr voor - 12 jaar
350 Fr voor + 12 jaar

* zaterdag 5 februari : Beheerswerken in de Bonte Klepper te Rijkevorsel

Zoals enkele jaren geleden gaan we weer onze handen uit de mouwen steken om in dit natuurgebied te werken. Het zijn nu geen boompjes die moeten worden uitgedaan maar wel plaggen en afvoeren van het plagsel.

Dus alle werklustige JNM-ers en Wielewalers naar Rijkevorsel ! ! ! !

afspraak : 09.00 aan de Bonte Klepper te Rijkevorsel

wat meebrengen : eten (er wordt de hele dag gewerkt)
eventueel : schop, rijf

* vrijdag 18 februari : Video-praatavond "vluchtweg uit de milieucatastrofe"

In samenwerking met VELT-Noorderkempen organiseren we een video-praatavond onder de titel "vluchtweg uit de milieucatastrofe" en dit in de Mussenakker te Meer. Na de 45 minuten durende video zal er nog ruime tijd aanwezig zijn voor een babbel. De deskundige leiding wordt verzorgd door Mark Daelemans uit Zichem.

De activisten van de V.Z.W. VOOR MOEDER AARDE hebben de duitse film naar het Nederlands vertaald. De video schetst een beeld van de voorspelde milieuproblemen die het voortbestaan van de mensheid op aarde bedreigen.

Vandaag de dag spreekt en schrijft iedereen over olievervuiling als één van de grootste milieurampen. Dé milieuramp situeert zich echter op een ander vlak.

Elke dag gaan er 100 miljoen ton broeikasgassen de lucht in door de verbranding van olie, benzine, steenkool en aardgas. Dit is tweemaal zoveel dan dat onze planeet kan dragen. Als we zo doorgaan hebben we binnenkort geen lucht meer om te ademen, geen water om te drinken en geen bodem waar nog iets op groeit. Wij verbranden de toekomst van onze kinderen. We vechten een derde wereldoorlog uit tegen de natuur.

Dagelijks sterven 20 plantensoorten en duizenden diersoorten voor eeuwig uit. Elke dag wordt er 86 miljoen ton aardbodem weggespoeld en afgegraven. Het woudbestand neemt wereldwijd met 340.000 km² per dag af terwijl de woestijn dagelijks 20.000 ha inpalmt. Dagelijks sterven 100.000 mensen van honger en ziekte.

De hoofdoorzaak van dit alles is : **de vervalste energiepolitiek van de geïndustrialiseerde landen.** In het jaar 2000 zal de Aarde warmer zijn dan ooit te voren. De enige vluchtweg uit het broeikast reikt de natuur ons zelf aan : de schone, milieuvriendelijke en onbeperkte zonneenergie. Elke dag levert de zon aan onze planeet 10.000 keer meer energie dan we nodig hebben.

De energiemix van de eenentwintigste eeuw moet bestaan uit zonne-, wind- en waterenergie uit de biomassa van snelgroeiende planten zoals riet.

Het is een optimistische film waarin mens- en milieuvriendelijke oplossingen worden aangedragen om de milieucatastrofe af te wenden. De film toont een nieuwe energiewinning, waarbij het gebruik van de zwaar vervuulende fossiele brandstoffen (aardgas, aardolie, steenkool) en levensgevaarlijke atoomenergie niet meer aan te pas komen.

afspraak : De Mussenakker om 20.00 uur
Donkstraat 10
2321 Meer

* zondag 20 februari : **Braakbalpluisnamiddag**

We gaan op deze namiddag op zoek naar de schedels, kaken en tandjes van de verschillende muizen. Zo komen we te weten wat de uil allemaal heeft gegeten en nog belangrijker welke muizen er in onze streek voorkomen ?

We zullen er voor zorgen dat er zowel braakballen van Hoogstraten, Rijkervorsel als Meersel-Dreef aanwezig zullen zijn. Hierdoor krijgen we al een redelijk goed beeld van de muizen die in de streek van fusie Hoogstraten en Rijkervorsel voorkomen en hopen zo aan Danny Daelemans heel wat zoogdierenwaarnemingen te kunnen doorgeven.

Iedereen die zelf nog braakballen vindt, moet deze zeker meebrengen

afspraak : lokaal om 14.00

wat meebrengen : pincet, oude tandenborstel, loupe,

zaterdag 5

* ~~maart~~ **maart** : avond rond natuurbehoud in het algemeen
en de Wielewaalreservaatjes uit de streek

Tijdens deze avond zal er gepraat worden over het natuurbehoud in het algemeen en zullen er tevens dia's worden vertoond van de wielewaalreservaten :

- De Bonte Klepper te Rijkervorsel
- De Liereman te Oud-Turnhout
- De Halsche Beemden te Minderhout

Iedereen is van harte welkom op deze boeiende avond en we hopen dan ook met de Wielewaalleden uit Rijkervorsel kennis te kunnen maken.

afpraak : zaaltje boven de parochiezaal "Centrum" te Rijkervorsel om 20.00

- * **aktiviteiten maart** :
- paddenoverzetactie 's Boschstraat
 - boswandeling
 - Verdrongen land van Saeftingen

Meer info in het volgende Bieteutje !

- * Noteer ook al maar **8 mei** in je agenda want dan brengen we een bezoek aan het **Kijkverdriet**

VARIA

- * **9 januari** : Wielewaal-JNM vergadering om 10.00 in 't lokaal
- * **12 januari** : algemene jeugdraad
- * **12 maart** : tweede Vlaamse vlinderdag in het K.B.I.N. te Brussel

* **volleybalkalender J.N.M.- WIELEWAAL TEAM** :

22.01.94	13.00	tegen	MUSSENACKER
29.01.94	14.30		K.W.B. Meer
05.02.94	14.30		SLOT
12.02.94	13.00		CAHIER
19.02.94	13.00		SLOT
05.03.94	13.00		MUSSENACKER
26.03.94	14.30		P.Z.N.
02.04.94	14.30		K.W.B. Meer

Bekerwedstrijden op 16 - 23 - 30 april !

DEADLINE VOLGEND BIETEUTJE : 20 FEBRUARI !!!!
--

DE GROENE HOOFDSTRUKTUUR. MEN ZEGGE ZIJN MENING...

De groene Hoofstruktuur hier uitleggen hoeft dat nog? Ongetwijfeld weet u dat het een kaart in wording is waarop alle toekomstige of huidige natuur staat ingetekend. Op dit ogenblik is deze kaart onderworpen aan maatschappelijk overleg. Dit wil zeggen iedereen kan er zijn zeg over doen. Omdat Wielewalers zeker een kijk hebben op de natuurwaarden in hun omgeving en ook omdat je zeker benieuwd bent over wat er op deze kaart staat afgebeeld hebben we gepoogd alle leden een informatiemap over de groene hoofdstruktuur te bezorgen. Helaas is dat tot op heden nog niet gelukt. De mappen, die uitgegeven worden door de dienst natuurbescherming zijn niet meer in voorraad en het is dus nu afwachten. Toch wel jammer vinden we. Want in elke map zit ook een vragenformulier waarop u uw mening kwijt kunt. U kunt dan dit formulier (ook anoniem) opsturen naar de dienst natuurbescherming. Iets wat de natuur in onze omgeving ongetwijfeld ten goede zal komen. Mocht u alsnog behoefte hebben van uw mening te zeggen kunt u ons (het bestuur) kontakteren en u laten vertellen hoe de groene hoofdstruktuur uit ziet. Daarna zullen we zoveel mogelijk mensen een vragenformulier bezorgen met de hoop dat u het ons terugbezorgd of eventueel zelf instuurt. Let wel. Voor 15 januari dient alles ingestuurt te zijn.

HOOGSTRATEN-RIJKEVORSEL EEN AFDELING IN WORDING

Het staat nu vast. Hoogstraten en Rijkvorsel wordt een werkingsgebied als plaatselijke Wielewaalafdeling. Wat is nu de achtergrond van deze beslissing? Op de eerste plaats is het erom te doen om een voldoende grote afdeling te hebben. Indien je aan deze voorwaarden voldoet dan is de overheid heel wat guller met subsidies. Op de tweede plaats, en dat is de belangrijkste, zagen de leden van Hoogstraten en van Rijkvorsel zo'n samenwerking wel zitten. Dit is gebleken uit een diverse kontakten die er geweest zijn alvorens de knoop door te hakken. Een en ander zal niet zonder gevolgen blijven voor wat de activiteiten betreft. Ten eerste is het bestuur uitgebreid met een nieuw lid, Jos Vanneylen uit Rijkvorsel. Als aftrap van de nieuwe afdeling zullen de dia-avond in Rijkvorsel beschouwen gepland in maart. Hopelijk kunnen we daar een gepaste naam voor onze afdeling bekend maken.

HOPELIJK BLIJVEN WE OOK VOLGEND JAAR GROEIEN

Het is waarschijnlijk overbodig om te zeggen dat het lidmaatschap aan vernieuwing toe is. Hopelijk heb je dit reeds gedaan door middel van de overschrijving die bij het Wielewaal tijdschrift gevoegd werd. Op het Wielewaal symposium te Essen, waar het 60 jarig bestaan van de Wielewaal gevierd werd is gebleken dat we een sterke en nog steeds groeiende natuurvereniging zijn. Vooral de stand van Hoogstraten viel goed in de smaak en hiervoor werden we nadien nog eens bijzonder bedankt. Hopelijk zien we je dus volgend jaar weer, er staat immers weer heel veel te gebeuren.

Marcel Adriaensen.

Een kennismaking met een nieuw bestuurslid ...
...in een "nieuwe" Wielewaal-afdeling ?
(What's in a name ?)

Onlangs is de Wielewaal-afdeling Hoogstraten in haar werkingsgebied uitgebreid met Rijkvorsel. Dit opdat de afdeling Hoogstraten kan blijven bestaan binnen de huidige subsidie-regeling. Eén van de voorwaarden tot subsidiëring is dat elke afdeling minstens 50 leden moet hebben. Na raadpleging van de Wielewaalleden van Rijkvorsel, die tot dan toe bij het werkingsgebied van Wielewaal-afdeling De Kievit behoorden, is dan besloten om Rijkvorsel mee in het werkingsgebied van Hoogstraten op te nemen. Zowel het bestuur van de afd. De Kievit als Wielewaal-nationaal stemden hiermee in. Het werkingsgebied van de plaatselijke JNM-afdeling strekt zich trouwens ook uit over Hoogstraten én Rijkvorsel. Tevens waren er al goede contacten tussen enkele Wielewaalleden onderling.

Verder was ik zelf reeds een tijd bestuurslid in afd. De Kievit en vooral ook als verantwoordelijke voor Rijkvorsel. Vermits afd. Hoogstraten een bijkomend bestuurslid zocht heb ik me toen aangeboden en werd ik als nieuw bestuurslid opgenomen. Dat houdt in dat ik hiermee in het bijzonder de werking van De Wielewaal in Rijkvorsel wil behartigen en stimuleren.

Met deze aansluiting van Rijkvorsel betekent dit tegelijkertijd dat afd. Hoogstraten een "nieuwe" afdeling wordt. Er kwam de idee op om toch beter een nieuwe naam te zoeken voor onze afdeling. Hierbij willen we alle leden graag uitnodigen tot een creatieve bui om een geschikte naam te helpen vinden (liefst samen met een verduidelijking waarom je de naam in kwestie gekozen hebt); de meest geschikte zal dan uitgekozen worden en hij of zij willen we dan bij wijze van auteursrecht belonen met een origineel geschenk !

Zoals je in het activiteitenoverzicht kan merken zal er een eerste (en historische) Wielewaalavond vanuit onze afdeling doorgaan in Rijkvorsel. En dit op ~~maandag~~ 5 maart '94 om 20.00 u in het parochiecentrum van Rijkvorsel (centrum). Alle leden zijn hier van harte uitgenodigd, temeer omdat het ook een echte verenigingsavond zal zijn (o.a. tussen pot en pint). De inhoud en vorm van deze avond wordt nog grondig uitgewerkt, terwijl het thema al veel belofte inhoudt :

NATUURBELEVING-NATUURBEHOUD-NATUURBESCHERMING-NATUURRESERVATEN

Er zal een inleiding zijn die dit alles deels vanuit het Wielewaal-symposium te Essen van 21/11 'belicht', maar vooral ook met ruimte voor de eigen inbreng van inzichten, zonder daarom een uitgebreide discussie te voeren (daarvoor kan voor de geïnteresseerden wel een afzonderlijke avond ingericht worden). Hierna komt de hoofdschotel, met een bondige voorstelling en overzicht van alle (!?) natuurreservaten en -vaatjes in de Kempen (in casu de noorderkempen) a.d.h.v. dia's én een uitgebreide bespreking met dia's van reservaten in onze onmiddellijke omgeving. In de eerste plaats deze binnen het werkingsveld van onze afdeling : de Halsche Beemden, de Koeberg en de Bonte Klepper. Voor de gelegenheid zullen we ook een info-stand verzorgen. Dit alles kan tijdens de pauze en achteraf nagekauwd en doorgespoeld worden in het café van het betreffende parochiecentrum. We durven hopen dat het grootste zaaltje aldaar te klein zal zijn...

Jos Vanneylen

Hieronder drukken we het jaarprogramma af van de activiteiten van de Wielewaal in 1994. De meeste activiteiten gaan door samen met de JNM. We hebben deze lijst samengesteld begin september om in orde te zijn met de regels inzake een nieuwe regeling voor subsidies van de Vlaamse Gemeenschap. Hierdoor is de lijst zeer vaag en nog niet voorzien van konkrete data. In de loop van het jaar zal deze dus verder aangevuld worden. Houd dus de activiteitenkalender in het Bieteutje goed in het oog.

- Jan.: -Nieuwjaarswandeling Cartierheide Postel
-Ganzentocht naar Zeeland
-Diaavond in Rijkevorsel
- Feb.: -Eendentelling aan de Mosten en de E-19 put
-Verenigingsavond
- Mrt.: -Paddenoverzetaktie in de 's Boschstraat
-Wandeling in het Verdronken Land van Saeftinghe
-Boswandeling
- Apr.: -Wandeling in het natuurgebied 'Het Broek'
te Blaasveld
-Dag van de Aarde (wandeling in het reservaat)
- Mei : -Verkoopsstand op Meer markt
-Wandeling aan de Markmeanders
-Reis naar Schiermonnikoog (12-15mei)
- Jun.: -Fietstocht door de grensstreekreservaten
-Op zoek naar nachtzwaluwen in Ravels
-Bezoek aan de Maatjes in Nieuwmoer
- Jul.: -Beheerswerken in het reservaat 'Het Merkske'
Zij nemen 1 week in beslag
-Natuurreis naar Finland(9-24jul.)
- Aug.: -Nachtvlinders observeren op de Koeberg in Meer
-Kursus trektellen
-Trektellingen uitvoeren aan de Hees(Rijkevorsel)
Deze tellingen gebeuren elk weekend(zat.+zon.)
vanaf Aug. tot Nov.
-Natuurkuisdag met jeugdverenigingen
-Dagtrip naar Flevoland
- Sep.: -Openmonumentendag:openstelling van ons museum
Dit museum is op afspraak open voor klassen
- Okt.: -Begeleide wandeling BGJG
-Paddestoelentocht
- Nov.: -Diaavond in samenwerking met andere verenigingen
- Dec.: -Eendentelling aan de Mosten en de E-19 put

FINLAND 1994

Zoals bekend, organiseert **Wielewaal** - HOOGSTRATEN van 9 tot 23 juli 1994 een naturreis naar FINLAND.

Hiervoor is nu 1 minibus volledig volgeboekt met (bijna) volwassen JNM-ers en (iets) oudere Wielewalers die jong van hart gebleven zijn.

De verblijfplaats in Finland biedt echter de mogelijkheid tot onderdak voor nog enkele personen méér. Dus als er nog liefhebbers zijn die willen meegaan, kunnen ze zich nog altijd melden op onderstaand adres.

Vanaf **minstens 4 nieuwe inschrijvingen** kan er een tweede minibus ingelegd worden. Als er minder zijn, zou de prijs per persoon nogal fors de hoogte ingaan en daarom zullen we in dat geval zoeken naar een andere oplossing voor het vervoer. We denken dan aan een personenwagen om de reis mee te maken. Als het zover is zullen we dit alternatief wel verder uitdiepen.

Dus: *inschrijven kan nog wel, maar doe het dan snel !*

Voor alle verdere inlichtingen:

Herman KNAEPS

Moerklokstraat 6

Wortel

Tel. 03- 314 37 70

JAAROVERZICHT JAN SPANNENBURGMUSEUM

Tijdens het voorbije schooljaar 1992-1993 hebben, onder deskundige leiding van Jef Leestmans, 176 leerlingen (7 klassen) het museum bezocht. Dit waren leerlingen van eerste jaar van de V.I.T.O. en leerlingen van het derde studiejaar van de gemeenteschool van Hoogstraten.

Ook kunnen we al vermelden dat voor het schooljaar 1993-1994 reeds 75 leerlingen van het vijfde en zesde leerjaar van Minderhout en 65 leerlingen van het Immaculata Instituut van Oostmalle een bezoek brachten aan het museum.

Sinds we vanaf vorig schooljaar een kleine bijdrage van 20 Fr per leerling vragen, hebben we reeds 4.840 Fr op onze reservatenrekening kunnen storten.

Op 12 september was, ter gelegenheid van de open monumentendag, het museum voor het publiek opengesteld. De belangstelling was echter zeer zwak. Dit was toe te schrijven aan de gebrekkige publiciteit.

Ondertussen is een lijst van later bijgekomen boeken en tijdschriften volledig bijgewerkt. Een nieuwe verzamellijst ligt ter inzage in het lokaal. Deze bibliotheek dient in de eerste plaats om door de leden van de Wielewaal en JNM gebruikt te worden. Zo kan de kennis in onze vereniging vergroot worden! Uitleen gebeurt als volgt: je vult je naam in op de achterzijde van de fiche, je stopt de fiche in het bakje en na uitlening zet je het boek terug op de juiste plaats in het rek.

Er werden ook 2 borden "Jan Spannenburgmuseum" bevestigd. Eén aan de Karel Boomstraat en één aan het museum zelf. deze werden vervaardigd door Jan van Ria Boeren waardoor hartelijke dank.

Dank ook aan Ria, Jan, Ingrid, Geert en Katrien die het museum een poetsbeurt hebben gegeven!

Jos Verschraegen

Na het bosspel zei Jan Geerts op zijn gekende rustige manier:

*We hebben bij ons in de verluiking een
Vuursalamander gevonden.*

Ziehier het vervolg op dit zinnetje:

Zondag 08 november 1993 : we gaan na een korte JNM-bestuursverkiezing de fiets op richting St. Lenaartseweg. Met behoorlijk wat ongeloof bellen we aan. We beseffen maar al te goed dat dat beestje hier normaal niet voorkomt !

Als we de deur zien opengaan, zien we tegelijkertijd ook de verwonderde blik van Jans moeder, die blijkbaar niet direkt 5 JNM-gasten op zondagavond had verwacht. We worden naar de garage geloodst. De eerstvolgende momenten zijn gekenmerkt door stilte en verwondering. " 't Is PIEP(krachtwoord) nen echte vuursalamander (Salamandra salamandra)." Een prachtig mannelijk exemplaar van meer dan 15cm! Zwart met helgele vlekken over het gehele lichaam. Een salamander die niet te vergelijken is met een andere inlandse soort: een dikke mollige salamander met grote ogen, grote gele gifklieren achter de ogen en een hoogsteigenaardige staart, niet een afgeplatte zwemstaart maar een bolrond iets! Den Dimi begint als een bezetene te fotograferen. (net echt!)

Tot zover het bezoek.

Nu eerst de algemene informatie over de **Vuursalamander**:

Uiterlijke kenmerken

Het lichaam is glanzend zwart met langwerpige gele vlekken (citroengeel tot oranjegeel). Deze vlekken zijn vaak in twee rijen geschikt over het lichaam.

De staart is rolrond.

Een stevige en plomp gebouwde salamander met een grote, brede kop, een zware romp en dikke poten.

Verspreiding

In Nederland komt de vuursalamander voor op één plaats in Zuid-Limburg.

In België is het dier ook zeldzaam. Het kan gevonden worden in de heuvels van de Vlaamse Ardennen en Waals Brabant. Beneden Samber en Maas is het iets algemener.

Biotoop

De vuursalamander is een soort van het heuvelland en middelhoog gebergte. De vlakte die zo typisch is voor een groot deel van Vlaanderen mijdt deze salamandersoort.

De verspreiding van deze soort gaat gepaard met het voorkomen van kalk in de bodem. Zulke bodems zijn meestal gekenmerkt door een gemakkelijke toegankelijkheid, waarin de dieren zich dan verschuilen.

Als er van nature een moeilijk toegankelijke bodem aanwezig is, zal het dier als schuilplaats ook holen van mol of bosmuis gebruiken, ook wel onder stenen, tussen de wortels van bomen, in grotten, mijngangen en zelfs in de kelders van huizen.

De vuursalamander heeft duidelijk een voorkeur voor bossen, liefst nog beukenbossen.

Leefwijze

De vuursalamander is in volwassen fase een echt landdier! Het dier vermijdt zelfs het water en kan niet zwemmen! Het heeft immers geen zwemvliezen en geen zwemstaart.

Slechts eenmaal per jaar heeft deze salamander water nodig, namelijk als ze in't voorjaar hun jongen afzetten. In tegenstelling tot de inlandse watersalamanders legt deze soort geen eipakketten af! Ze zijn levendbarend. Ze zetten een twintigtal larven af.

De vuursalamander is een nachtdier. Het kan 20 à 25 jaar oud worden en het vierde levensjaar is het dier geslachtsrijp.

Het voedsel van de vuursalamander:

31% slakken

27% insecten

11% spinnen

8% duizendpoten

7.5% wormen

Duidelijk verschil met andere salamanders is het ontbreken van waterdieren op deze menukaart.

Bedreigingen

Enkel de larven worden in feite niet bedreigd. Geelgerande watertorren, vissen, ringslangen en watervogels zijn de belangrijkste vijanden.

Het huidgif van de volwassen exemplaren is zeer afdoend. (Ook voor mensen: "Was steeds uw handen achteraf !!!") Occasioneel worden ze opgegeten door nachtroofvogels, bunzings en egels.

Nu het vervolg op de Hoogstraatse vuursalamander:

Toen ik aankwam van het bezoek aan de familie Geerts heb ik onmiddellijk de telefoonhoorn aan mijn oor gezet om Hyla te informeren. Hyla is de amfibieënwerkgroep van de Wielewaal. Ik verklaarde hen deze vondst van een vuursalamander in de buurt van een groot, vochtig loofbos (=De Hees).

De mensen van Hyla waren totaal van de kaart. Het biotoop kon wel kloppen, maar de dichtstbijzijnde vindplaats van deze soort is Zuid-Brabant!

Een andere medewerker van de werkgroep was totaal radeloos. Hij had immers diezelfde dag een andere totaal onverklaarbare waarneming van een adder gemeld gekregen. Mensen die op Hobokense Polder bomen aan 't planten waren, hadden op één meter diepte een slang opgegraven, onmiskenbaar een adder. Een slangesoort die typisch is voor heidegrond !!!

Mede daarom zei hij mij dat vuursalamanders dan ook in Hoogstraten zouden moeten kunnen.

Iets na 22u00 kreeg ik nog een telefoontje van een enthousiaste Hyla-medewerker uit Jette. Dat maar om te bewijzen dat er in die kringen werkelijk over gesproken werd.

Devolgende dag kreeg ik het uiteindelijke besluit van de werkgroep. Het moest hier gaan om een ontsnapte salamander. Heel Vlaanderen is immers nauwkeurig geïnventariseerd. Dit kon gewoon niet in Hoogstraten.

Tot slot:

Op 10 november 1993 werd het dier door Bart Hellemans opgehaald om het uit te zetten bij de dichtstbijzijnde populatie. Nu vertoeft Jan zijn ontdekking in het Meerdalwoud. (Zie schets.)

Eind goed, ...

Tom Verschraegen

J.N.M.-MARKVALLEI AFDELINGSNIEUWS

1. Uitslag natuurbosspel 7 november 1993

eerste plaats :	Stijn en Bram L.	268 punten
tweede plaats :	Saartje V.O., Marlous P. en Leen V.D.	258 punten
derde plaats :	Wim en Johan A.	233 punten
vierde plaats :	Tom V.D. en Ben F.	226 punten
vijfde plaats :	Jan G., Stijn en Bert	197 punten

2. Zomerkamp Voerstreek

Alle ideeën en voorstellen zijn meer dan welkom. Stop deze in de ideeënbus in het lokaal.

Wat wil je vooral doen ? Wat moeten we zeker bezoeken in de Voerstreek ? Moet er meer sport, spel, muziek, ... zijn ? Moeten er meer nachtspeken zijn ? Meer dagtochten ? Meer rustperiodes ? Meer keuzemogelijkheden ? Meer aandacht aan planten ? Meer eten ? Meer zon ? Meer ...

Alles maar dan ook alles mag je voorstellen door middel van een briefje in onze ideeënbus want binnenkort willen we met de voorbereiding starten.

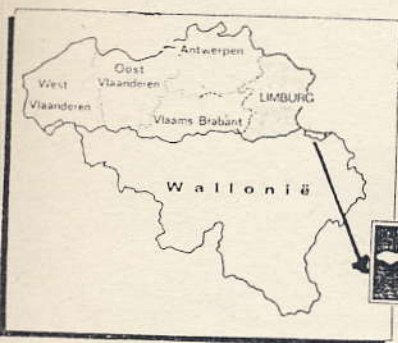
Heeft er nog iemand aan het vervoer gedacht (trein, vrachtwagen, fiets) ???

3. J.N.M.-congres

3 personen (K.K., I.B. en W.V.) vertegenwoordigen onze afdeling J.N.M.-Markvallei op het J.N.M.-congres te Deinze van 26 t.e.m. 30 december.

VOEREN

- * **6 Voerdorpen** : Moelingen, 's Gravenvoeren, Sint-Martens-Voeren, Sint-Pieters-Voeren, Teuven en Remersdaal
- * **4.000 inwoners**
- * **oppervlakte** : 50 km²
- * **ligging** : - éinig stukje Vlaanderen (Limburg) dat aan de oostelijke kant van de Maas ligt, precies tussen Maastricht en Luik.
- gelegen tegen Nederland en op ± 15 km van Duitsland

De ondergrond van de Voerstreek bestaat uit een meer dan 100 meter dikke **krijtlaag**. Onder krijt verstaan we sterk kalkhoudende aardlagen. Dit krijtpakket werd tussen 100 en 70 miljoen jaar geleden afgezet op de zeebodem (krijtze). In die periode was gans het huidige België met water overstroomd waarvan enkel de hoogste Ardeense toppen boven uitstaken. Een bewijs dat er vroeger zee was, kan men o.a. zien aan de vele fossielen waaronder zeeëgels, koralen, belemnieten en schelpen die in verscheidene oude mergelgroeven nog te zien zijn. Zeeëgels kunnen enkel in de diepe zee leven.

Daarna kwam de **alpiene bergvorming**. Vanuit de diepte van de oceaan werden gesteenten verscheidene kilometers naar omhoog gestuurd. Hierdoor ontstonden de Alpen. De omliggende gebieden, waaronder ook de Ardennen en de Voerstreek werden ook omhooggeduwd. Dit weliswaar in niet zo'n sterke mate als de Alpen. De krijtlagen van de Voerstreek kwamen steeds minder diep in zee te liggen en werd uiteindelijk **vasteland**.

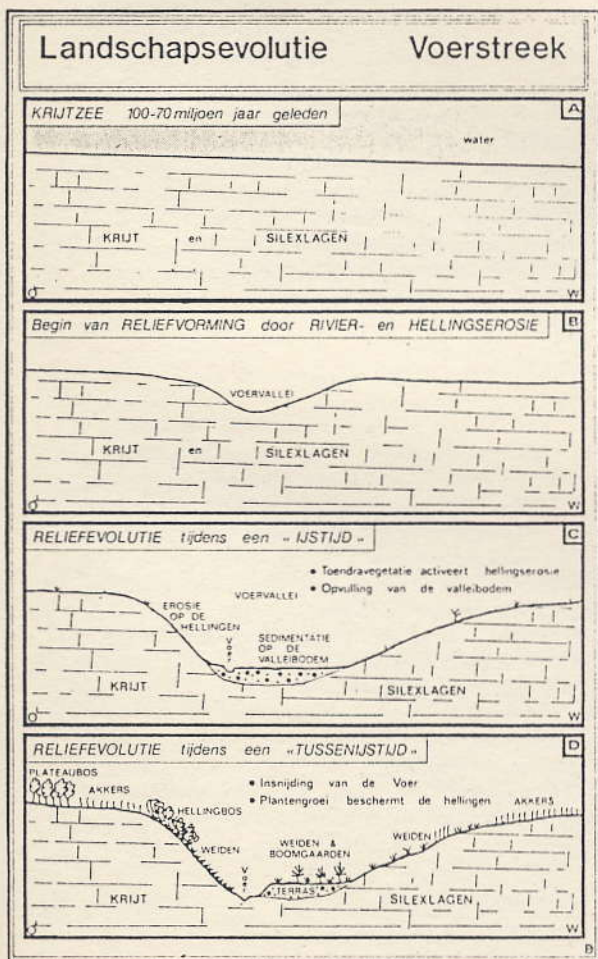
Het water trok terug en zo ontstonden **geulen, sloten, beken en rivieren**. Zo ontstond de Voer met zijn zijrivieren die door de jaren heen het krijt steeds dieper insnijden. Vooral tijdens de ijsstijden (tussen 70.000 en 15.000 jaar geleden) was het landschap aan veel **erosie** onderhevig. Er konden nog maar weinig planten en bomen groeien in deze koude perioden. De weinige plantengroei en het telkens weer bevroren en ontdooien van het water in de spleten tussen de krijt- en mergellagen maakten dat de erosie zeer intens en hevig was.

De **Voer**, de **Berwijn**, de **Gulp** en de **Veurs** voeren de bodemdeeltjes naar de Maas om zo verder naar de Noordzee te worden getransporteerd zodat er op de zeebodem weer nieuwe lagen worden gevormd.

Het landschap bestaat momenteel uit vele weiden omzoomd met hagen en graften. De **grften** zijn door menselijk ingrijpen ontstaan en komen voor op plaatsen waar er vroeger een perceelsbegrenzing door middel van hagen en struikgewas werd geplaatst. De geërodeerde

bodemdeeltjes werden aan de hellingopwaartse kant tegengehouden, terwijl aan de hellingafwaartse kant een nieuwe erosie ontstaat. Dit werd door het ploegen nog versterkt. Waar de begroeiing verdwijnt blijft een duidelijk tallud in het landschap over.

Het landschap herbergt ook verscheidene mergelgroeven. Deze zijn door de landbouwers uitgegraven om de landerijen over de noodzakelijke kalk te voorzien. De Sint-Pietersberg herbergt o.a. een aantal van deze mergelgroeven. Momenteel zijn vele van deze mergelgroeven als vleermuizenreservaat ingericht.

Langs de Maas vinden we een terassenlandschap. Dit in tegenstelling met het golvende landschap van de Voerstreek. Langs de Maas komen bijna geen bossen voor. We vinden hier vele akkergronden waarvan men terrassen heeft gemaakt omdat zo het land beter kan worden bewerkt en om weinig last te hebben van erosie.

Verder is de Voerstreek naast zijn talrijke bronnetjes, beekjes, fruitboomgaarden en hagen ook bekend om zijn typische holle wegen. Deze zijn ontstaan nadat de mens het natuurbos begon te rooien om aan landbouw te gaan doen. Door herhaaldelijk betreden gingen de wegen uithollen en raakten onbegroeid. Bij lange droogteperioden waaide de stoffige leem weg, zodanig dat de weg steeds lager begon te liggen ten opzichte van de omliggende akkers. Het afstromende regenwater diepte deze wegen nog verder uit. De steile hellingen zijn vaak zeer waardevolle biotopen met een specifieke fauna en flora.

Welke fauna-en floraelementen we op de zeer interessante, droge kalkhellingen, holle wegen, beekjes en bossen kunnen terugvinden, kan je in het volgende Bietuutje lezen.

Wim Verschraegen

CAP GRIS NEZ

Toen we woensdag om 22 u aankwamen, stond er al een lekker soepje op ons te wachten, klaargemaakt door de familie Brosens die eerder gearriveerd was. Na dit hartige maal werd het huis geïnspecteerd, een babbeltje geslagen, een kaartje gelegd en (redelijk) vroeg in bed gekropen. Dit om er de volgende dag om 7 u uit te kunnen en 's voormiddags te trekken op de Cap. Het weer beloofde goed te worden, en we zagen wat Jan van Genten en papegaaiduikers. 's namiddags trokken we naar Cap Blanc Nez om fossielen, silex, pyriet en andere aardigheidjes te zoeken. Die avond genoten we van overheerlijke spaghetti en van een glaasje wijn of een kop thee bij het haardvuur. We gingen iets later slapen en stonden iets later op (8 u). Toch nog tijd genoeg om te gaan kijken op de Cap, maar het weer was omgeslagen, dus gingen we naar een ven in de duinen waar de Franse overheid speciaal voor ons een overdekt kijkershutje had laten bouwen. We zagen er meerkoeten, watersnippen en een dodaarsje. Des namiddags gingen we zelf ons eten zoeken : mosselen. We plukten gedurende geruime tijd, tot we er "genoeg" van hadden. Daarna reden de meesten met het busje terug naar huis, terwijl diegenen die geen goesting hadden om mosselen te kuisen, te voet gingen. En terwijl we die avond met z'n allen smulden van de heerlijke mosselen, degusteerde Katrien iets dat op spaghetti léék (ze lust geen schelpdieren). Geen nood, Bram Leestmans wist haar portie ook weg te werken. Later die nacht maakten we met z'n zessen nog een nachtwandeling. Dit om de gemoederen die tijdens een spelletje monopolie hoog opgelaaid waren, te bedaren. We hadden het geluk om tijdens dit tochtje "zeevonk" te zien. Zeevonk is een algesoort die oplicht als je erop trapt. Nog wat later in onze nest dus, maar we moesten er toch vroeg uit om in de wind naar een zeekoet te gaan kijken. Zaterdagnamiddag gingen we naar een gebied dat éénmaal per dag zout-, en éénmaal zoetwater, te slikken krijgt. Om die reden staan er heel wat speciale plantjes (hierover meer uitleg bij Tom). Toen we iets verder bij het strand kwamen, maakten Wout en Tom van de gelegenheid gebruik om een karrevracht wier mee te slepen, dat na het avondmaal (rijst-kip-haver-moutlapjes) uitvoerig op tafel werd uitgespreid om het te analyseren, te klasseren, identificeren, ... Enkele verstandelingen ontvluchtten deze ruimte waar wieren en hun Latijnse namen in het rond vlogen. Zij kropen in de keuken om er te kaarten. Of, nog verstandiger, iets vroeger te gaan slapen ! In elk geval werd er 's zondags nog wat later opgestaan, en naast het gebruikelijke spek met eieren werden er pannekoeken geserveerd ! Fons vond dat er teveel siroop was, dus smeerde hij zichzelf en zijn stoel vol met het plakkerige goedje. Aan de Cap was niets te zien, we waaiden zelf ook bijna weg. Dus maakten we nog een laatste wandeling over het strand bij vloed ! Zowat iedereen kreeg natte voeten en toen we op een bunker stonden, kregen we nog een hele golf over ons heen. Ook op de dijk kregen we wat water in onze nek ! Nu ja, we moesten toch naar huis. Opruimen dus, en wegwezen, door de wind en de regen, naar de Kempen.

Toléf

p.s. : mijn schoenen zitten nog steeds vol zout & zand !

haarpinne

en we gien met ons geentienen nor haarpinne gewilt behoue onge pat
maar allee der waren nog andere gnoenen en die gien voor den gonslaag en
tegen de gollies die gonslaag te hoog sprongen want onge tef heeft nen goete
doez gehad en ons maoe mer geggen wan pat toch es nen doez mer ge
gegen dat da voor onge dunt gen fotatoestel met ge heel goed is en onge
tack han goed mandlichamunviba spelen amaa den dieje han er mogat op
lepen en dat eten voor al die antpote maaelen imole ock al ga goed wat
een geluk dat we onge supermoestel nie met hebben binnewegslagen andere
handen we hem niet in flotaal getten en oer getten gesprooken ons hebben
gette hare schoen voor onge dalf gen hui maa dat was al in mer en we
gaten nog goed in hui gant waan ons helderspoek ons bang wilde maken
maam ichee nie he want onge kompa geet altijd dat ge alleen mit oppassen
voor buidens waan den halve trap waan wegspoelt en aan den andere kant
wan tplate staat er nen wit gebaste muur waan tichint wonen daan
engels mannen die widdagavonds met wolle kack licht den muur terug
gwant inheen soms waren er wan die slubberlichtjes goals ons kusse maan
dat is al hui grote donst heeft en mer geune hoop nen belgie staat want
unge hebska kieren heeft weed goete giel en weest al ons tme han goed
beanten amaa is die wolle kack in den ynn geulogen geg want wolleballen
han die ock al en onge dalf dat is nen klauwe want dieje is voor den
ijbende doez en tegege nog iels goals onge tom voor de wieren is tot dat ge
stinken en onge want is ock al ga nen oer maan da witten we al langer
want dieje is voor goet gehand haan en voor teen en tander da an de gee
ligt te rotten en geg weest al we hebben ok nog wamles geien goals de
vliegende jannen en duitende pinsten maan allee den straste wan al wat
tack onge tack want dieje gag nen waltus wan wel drei meter in een plache
van een op een op een

en geggen dat haarp weel te kort wat
mit haarpwiche pinne

Over slagen zonder verwondingen

"Slaan pal" is en blijft een alom gekende uitdrukking, zeker in onze streken. Maar aangezien dit over het werkwoord 'slaan', en niet het werkwoord 'slagen' (zoals in de titel) gaat, wordt daareover in dit artikel gezwegen.

'Slagen' is naast een werkwoord ook nog de meervoudsvorm van het zelfstandig naamwoord 'slag' (nietwaar meester Tom?) Door middel van toevoeging van allerlei verschillende prefixen kan dit woord totaal van elkaar verschillende betekenissen aannemen. Voegen we bijvoorbeeld het zelfstandig naamwoord 'golf' voor, dan ontstaat het al even zelfstandige naamwoord 'golfslag', waarvoor we naar de kust moeten of een subtropisch zwembad, of eventueel gewoon enkele foto's bekijken (hé Pierre).

Wanneer we op verplaatsing spelen, wil dat wel eens zeggen dat we ver van huis zijn, zodat we van een 'verslag' spreken. Na afloop van een activiteit dient dat stevast geschreven te worden, en zulk iets heeft meestal een beschrijvend karakter. Dankzij het be-schrijvende komen we aan het nieuwe voorvoegde woord van 'slag', namelijk 'beslag'. Ondanks het feit dat je beslag op iets kan leggen, is het niet het enkelvoud van beslagen brillenglazen. Meestal echter giet ik het in de pan, aangezien ik daarin niet graag deeg bak.

Uit mijn beperkte woordenschat vis ik nog snel een van de moeilijkste geprefixeerde woorden, met name 'uitslag'. Door een uitslag weet je enerzijds of je al dan niet het nagestreefde doel, zijnde het voltooid deelwoord van het werkwoord slagen, waarover dit artikel op d' een of d'andere manier toch zou moeten gaan, hebt bereikt, maar anderszijds kan je er ook uitslag van krijgen die ver van dat voltooid deelwoord aflight, zodat je met een uitslag in het kwadraat wordt gekonfronteerd. Die eerste is een resultaat, dus het gevolg van een oplossing, die tweede is een gevolg, dus het resultaat van een uitslag, of konkreter het gevolg van een intra-lichaamlijke scheikundige reactie. Voor, of beter gezegd, tegen deze uitslag wordt gezocht naar een oplossing. Om aan te tonen wat eigenlijk het verschil is tussen een uitslag en een oplossing, kom ik tot het voorgenomen einddoel van dit schrijven. Het ideale voorbeeld is het resultaat van een enquête. Dit (wat je nu bijna uitgelezen hebt) is eigenlijk, uiteindelijk bijvoorbeeld wel de oplossing (of beter in- of verlossing), maar verre van de uitslag van een enquête (en er zijn er die het zouden moeten begrijpen). Hopelijk is dit geen slag op het water, en iedereen nog veel sukses.

Uw huisfilosoof,

I. Dest

P.S. : Indien u vragen heeft, stel of zend ze mij, en ik zal ze beantwoorden.

Pieper-HOEKJE.

Hallo Pieper,

Hoi niet-pieper die toch de Pieper-hoek doorleest,

zoals de meesten al wel zullen weten, heeft de JNM van Hoogstraten en omgeving weer een gans ander bestuur. Allemaal totaal nieuwe mensen om totaal nieuwe werkjes op te knappen. Daarom zal ik mij eerst voorstellen : Ik ben Dimitri Van Felt, ben 5 jaar en enkele maanden en ik doe een koe met keelpijn na : " Woef!!! Woef!!! ". Met andere woorden, de al wat vertrouwdere Piepers kennen me al en de andere zullen dat zot manneke met z'nen hoed nog wel leren kennen op de aktiviteiten.

Wel , en dan nu de eninge, echte, de minst onvervalste, hoogst eigenaardige, maar toch super geweldige, gewoon niet snel (dus wel op uw gemak) te evenaren, door mij hoogst persoonlijk in elkaar geknutselde Pieper-hoek.

1. ZOEK HET FOUTE LICHAAMSDEEL BIJ HET VOLGENDE DIER

of anders gezegd : op de volgende twee tekeningen staan dieren, die één of ander stuk van een ander dier hebben. Zoek dit stuk en probeer ook eens te raden van welk dier dit vreemde stuk dan wel kan zijn. Trouwens, welk dier zien we hier? De oplossingen staan in de volgende Bieteut, in de Pieper hoek natuurlijk.

①

2

De tekeningen heb ik bij gebrek aan tijd en omdat ik het zelf zo mooi niet kan, geleend van nen heel bekende Hollandse tekenaar, namelijk Rien Poortvliet.

2. EEN WAAR GEBEURD VERHAAL

Hoe het Roodborstje zijn naam kreeg.

Eens, heel lang geleden, nog lang voor dat jouw papa en mama geboren waren, regeerde Koning Winter met een ijzige hand. In grote vlokken liet hij de sneeuw omlaag dwarrelen en bedekte zo de grond, de bomen en de planten onder een laag sneeuw van wel 1 meter dik. Alle vijvers waren dicht gevroren en nergens was nog een druppeltje water te vinden.

Voor de vogels was het heel moeilijk om nog ergens wat te eten of te drinken te vinden en ze leden dan ook verschrikkelijk veel honger.

Toen Sopraantje, de oude Nachtegaal met z'n prachtige stem, ziek werd en niet meer op z'n pootjes kon staan van de honger en dan ook niet meer zijn mooie liedjes kon laten horen, zelfs niet meer op de wekelijkse zang-repetitie de maat kon slaan, vonden de vogels het de hoogste tijd dat er iets gebeurde en ze belegden een vergadering. In een kring zaten ze dicht bijeen, ook

de vogels kennen het spreekwoord : Dicht bij elkaar is warm! en ze dachten héél diep na. Plots nam een klein bruin vogeltje het woord :

"Luister," zei het vogeltje, " ik heb een plan. Ik vlieg naar de tuintjes van de mensen en probeer ze zover te krijgen, dat ze kruimeltjes brood en een bakje water voor ons buiten zetten.

Nu had dit vogeltje zijn eigen manier om vrienden te maken.

Hij vloog naar de huizen van de mensen en in een tuin zag hij een man die bezig was de sneeuw van het tuinpad te vegen. Het vogeltje, dat nergens schrik voor had, huppelde tot vlak voor zijn voeten. De meeste vogeltjes zijn bang voor de mensen, maar dit vogeltje was heel dapper. Hij moest ook wel, wilde hij zijn vriendjes en dan vooral Sopraantje kunnen helpen.

Toen de man zag hoe lief het vogeltje was en wat een honger het had, ging hij naar binnen en keerde terug met een schotel vol broodkruimeltjes en een schaalje met water.

Bij vloog het vogeltje weg om zijn vriendjes te gaan waarschuwen. En weldra streek de hele zwerm neer in het tuintje van de vriendelijke man. Zelfs Sopraantje hadden de vleugels van Kool, de houtduif mee gebracht. Om de man te bedanken zongen ze een prachtig lied en aten ze zelfs uit zijn hand.

Het dappere vogeltje vloog dan naar een andere tuin.

En overal waar hij kwam, maakte hij nieuwe vrienden.

Zo zorde hij ervoor dat al de andere vogels en dieren te eten kregen, zelfs al lag er zoveel sneeuw op de grond.

Eindelijk joeg dan de lente Koning Winter en zijn sneeuw van het land. Uit dankbaarheid voor wat het kleine vogeltje voor hen gedaan had, gaven de andere vogels hem een prachtig rood vestje. Het kleine vogeltje heeft dat vestje nooit meer uit gedaan. En daarom noemen wij het vogeltje nu nog altijd het Roodborstje.

3. TOT DE VOLGENDE KEER EN NOG EEN ZALIG KERSTFEEST EN
EEN TE GEK NIEUWJAAR!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

* Lroerdomp: datum : 28/11/93
 plaats : De Mosten
 waarnemers : de halfbevroren tellers tijdens de eendentelactiviteit

* kolganzen :

42 kolganzen : datum : 25/11/93
 plaats : De Mosten ($\pm$ 16.00) Z
 daarna boven 's Boschstraat
 waarnemers : Jack G., Jef Leestmans

18 kolganzen : datum : 25/11/93
 plaats : De Mosten NW-trekkend
 waarnemers : Jack G., Wim en Tom V.

* witgatje : datum : 05/12/93
 plaats : De Mark te Groot-Eyssel
 waarnemer : Jack G.

* Op de E10-put en/of Mosten zijn volgende eenden reeds waargenomen :

wilde eend	tafeleend	slobeend	fuut
meerkoet	kuifeend	smient	pijlstaart
grote zaagbek	nonnetje	aalscholver	wintertaling
slobeend	parelduiker	blauwe reiger	ijsvogel

Over de winterwaarnemingen volgt later nog een gedetailleerd verslag !

VOLGENDE WAARNEMINGEN DOORGEVEN VOOR 20 FEBRUARI